

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna Naalakkersuisut saqqummiuppaat:

Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiisummut tunngatillugu Kalaallit Nunaannut nunamut akisussaaffeqarfimmut tunuarsimaarfeqarneq Namminersorlutik Oqartussat atorunnaarsissagaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq)

Tunngavilersuut

Nunarsuarmi umiarsuarnik isaterinerit 70 %-ii tikillugit nunani allani ingerlanneqartarpoq aammalu amerlanertigut avatangiisinut isumannaallisaanikkullu illersorneqarsinnaanngitsumik ingerlanneqartarluni. Taamaattumik Naalagaaffiit Peqatigiit Imarsiornermut kattuffiata (IMO) umiarsuarnik isumannaatsumik isaterisarnissaq pillugu Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiisut 2009-imi akueraa. Nunani tamalaani isumaqatigiisummi umiarsuarnut aammalu isaterinernut suliffeqarfinnut piumasaqaateqartoqarpoq, aammalu inuit avatangiisillu pitsaanerusumik illersorneqarnissaat qulakkeerneqarluni. Danmarkip Kalaallit Nunaannut nunamut akisussaaffeqarfimmut tunuarsimaarfeqartumik nunani tamalaani isumaqatigiisut akuerisimavaa. Tunuarsimaarfeqarnerup atorunnaarsinneratigut nunarsuarmi maleruagassat, umiarsuarnik isaterinermut ajornartorsiutinik aqqiisussat, tapersersorlugit Kalaallit Nunaata takutissavaa.

Hong Kong-imi nunani tamalaani maleruagassani umiarsuit 500 sinnerlugit usitussuseqartut (BT), nunat tamalaat imartaanni angalasut pineqartunut ilaatinneqarput. Umiarsuit taakkua atortussanut navianartunut allattuiffeqarnissaat kiisalu atortussanut navianartunut allattuiffimmik nunani tamalaani isumaqatigiisummut naapertuuttumik suliarineqarsimasumik takutitsisumik akuersissummik allagartaqarnissaat, maleruagassani piumasaqaatigineqarpoq. Umiarsuit aamma ukiut tallimakkaarlugit akuersissummik allagartartaaqqittartussaapput. Isaterisoqassappat tamanna sioqqullugu umiarsuaq naggataatigut isaterinissamut akuersissummik allagartalerneqartussaavoq. Tamatuma saniatigut umiarsuarnik isaterinermut suliffeqarfinnut umiarsuarnik 500 BT sinnerlugu angissusilinnik isaterisartunut nunani tamalaani isumaqatigiisummi piumasaqaateqartoqarpoq.

Nunani tamalaani isumaqatigiisut suli atuutilinngilaq. Taanna minnerpaamik nunat 15-it nunarsuarmi niuffagiutit 40 %-iinig pigisaqartut nunani tamalaani isumaqatigiisummut akuersinerisa kingorna ukiut marluk qaangiunneranni atuutilissaaq. Maannakkorpiaq nunat 15-it nunarsuarmi niuffagiutit 29,62 %-iinig pigisaqartut nunani tamalaani isumaqatigiisut akuerisimalerpaat. Nunat 7.-ssaattut Danmarkip nunani tamalaani isumaqatigiisut ulloq 14. juli 2017 akueraa.

Suliaqarnermi kalaallit umiarsuaasa immani ammaannartuni angalalerniarlutik piumasaqaatit Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiisummi maleruagassanut naapertuuttut maannakkut naammassisimasussaareerpaat. Tamatumunnga pissutaavoq EU-p umiarsuarnik isaterisarneq pillugu peqqussut, nunani tamalaani isumaqatigiisummi maleruagassanik malinniffiusoq, akuerisimammagu. Kalaallit Nunaat Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiisummi suli tunuarsimaarfeqaraluartoq, peqqussut danskit umiarsuaataannut aammalu ilaatigut kalaallit umiarsuaataannut atuuppoq. Taamaalilluni Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfeqarnermi taamaallaat Kalaallit Nunaata imartaa ilaatinneqarpoq, kalaallit umiarsuai Kalaallit Nunaata imartaata avataani angalatillugit umiarsuarnik isaterinernut peqqussut atuulluni. Danskit umiarsuaasa Kalaallit

Nunaanni angerlarsimaffeqartut (ilanngullugit umiarsuit kalaallit aappalaartuannik atuillutik angalasut) peqqussut, taamaalillunilu pissusiviusuni Kalaallit Nunaata imartaaniit aallarnermini Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiissut, naammassisimassagaat peqqussummi piunasaqaataasoq, danskit oqartussaasuisa oqaloqatigineqareerneranni paasineqarpoq.

Amutsivinnut umiarsuarnik isaterisartunut nunani tamalaani piunasaqaatinut tunngatillugu, maannakkorpiaq Kalaallit Nunaanni amutsivinnik, umiarsuarnik 500 BT angissusilinnik isaterisarnissamik siunertaqartoqanngilaq. Taamaattumik matumuuna umiarsuarnik 500 BT sinnerlugu angissusilinnik isaterisarnissamik inerteqquteqarnerup atuutsilerneratigut, nunani tamalaani isumaqatigiissummi maleruagassat atuutsinneqalersinnaapput. Siunissami umiarsuarnik 500 BT sinnerlugu angissusilinnik isaterisarnissaq kissaatigineqassagaluarpas, tamatuma akuersaarnissaanut, inatsimmi tamatumunnga immikkut ittumik akuersissuteqartarnermut maleruagassanik ilanngussisoqarsinnaavoq.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutaasussat

Naliliisoqarpoq Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiissutip akuerineqarnera annertuunik aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu aningaasartuuteqarfiunngitsumik pisinnaassasoq. Pisortat inatsisinik attuumassuteqartunik suliaqarnermut allaffissornikkut aningaasartuuteqassapput. Taamaattoq aningaasartuutit Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup aningaasaqarnermut killissaasa iluanniitinneqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq. Umiarsuarnut allattuiffinnik aamma akuersissutinik allagartanik nakkutiginninnissaq pisariaqartinneqassappat, Namminersorlutik Oqartussat annertunerusunik aningaasartuuteqartussanngorsinnaapput. Taamaattoq aningaasartuutit annikitsuinnaassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutaasussat

Umiarsuarnik isaterisarneq pillugu danskit maleruagassaat atuuttut, umiarsuarnut Kalaallit Nunaata imartaanniit angalasunut, atuutereerput. Taamaalilluni nunani tamalaani isumaqatigiissutip akuerineqarnera, kalaallit umiarsuaannut 500 BT sinnerlugu angissusilinnut nutaanik piunasaqaateqarnermik malitseqartussaannngilaq.

Tamatuma saniatigut umiarsuarnik isaterisarnerup inerteqqutigineqarnera inuussutissarsiortunut annertuumik sunniteqartussaannngilaq, tassami Kalaallit Nunaanni umiarsuarnik 500 BT-init anginerusunik isaterisarnissaq ilimananngimmat. Taamaattoq immikkut ittumik akuersissuteqartarnermut maleruagassiisoqassappat, siunissami umiarsuarnik isaterisoqarsinnaaneranut sulii periarfissiisoqartussaavoq. Umiarsuit angisuut 500 BT sinnerlugu angissusillit siunissami isaterneqartarnissaannut Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut periarfissaarutitsinnnginnissaq tamatumani qulakkeerneqassaaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniutaasussat

Soqanngilaq

Tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami septembarip 24-aniit ulloq novembarip 9-at tikillugu tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarpoq. Siunnersuummut oqaaseqaatinik tigusaqartoqanngilaq.

Ilanngussat:

1. Allakkiaq – Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiissut
2. Hong Kong-imi nunani tamalaani isumaqatigiissut